

Wonen en zorg in een passende en gezonde omgeving

Van onze redactie
Auteur: Marianne Rijke

In Nederland zijn twee trends te ontwaren die misschien niet direct gelinkt worden, maar wel degelijk met elkaar te maken hebben. Zo ontstaan steeds meer soorten woonmogelijkheden en wordt in toenemende mate aandacht besteed aan duurzaamheid binnen het zorgvastgoed. De link: beide kunnen bijdragen aan de kwaliteit van leven en het zorgproces van hun gebruikers.

Veranderende maatschappij

De opkomst van de woonvariëaties heeft drie oorzaken, vertelt Daniëlle Harkes, manager van het Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg. Ten eerste komt het voort uit de veranderende maatschappij. "Mensen willen wat te kiezen hebben. We leven niet meer in de tijd van eenheidsworst; één oplossing voor iedereen, het draait nu veel meer om maatwerk." Dit geldt voor iedereen en dus ook voor ouderen, weet Harkes. Volgens Harkes geldt het wellicht juist nog meer voor ouderen; zij hebben een heel leven achter zich en verschillen dus nog meer van elkaar dan andere leeftijden. Ten

Scheiding wonen en zorg

Met name deze beleidswijziging heeft een extra impuls gegeven wat betreft het ontstaan van de woonvariëaties, stelt Harkes. Mensen zijn hierdoor bewuster bezig met hun woonoptie en willen hier meer invloed op kunnen uitoefenen. Wat daarnaast een rol speelt is dat het netwerk van ouderen kleiner wordt; er is minder familie, leeftijdsgenoten vallen weg. Ouderen missen aanspraak, contacten in de buurt en zoeken veiligheid en laagdrempelige ondersteuning. Dit is ook zichtbaar bij in de ambulantisering van patiënten uit de geestelijke gezondheidszorg (ggz). "Daar is een noodzaak om door te stromen naar een bepaalde woonvorm. Wellicht eerst een tijdje beschut, waarna bijvoorbeeld weer zelfstandig in een wijk kan worden gewoond." Niet iedereen wil echter individueel doorstromen, maar juist in een woongemeenschap

blijven wonen. Daarom dienen nieuwe woonvormen ontwikkeld te worden. Ontwikkelaars, woningcorporaties en zorginstellingen spelen hierop in en de laatste jaren zijn diverse woonvariëaties ontstaan.

“*Deze mensen kiezen ervoor om samen oud te worden en wat voor elkaar te betekenen*”

Veel woonvariëaties

Volgens Harkes groeit de belangstelling voor nieuwe woonvormen met ruimte voor participatie en ontmoeten. "Zo kan er worden gekozen voor wonen aan een hofje. Hier hebben mensen hun eigen ruimte, maar ze kunnen ook gemeenschappelijk dingen ondernemen. Deze mensen kiezen ervoor om samen oud te worden en wat voor elkaar te betekenen." Een andere woonvariëatie is generatie-wonen, waarbij mensen van verschillende leeftijden, zoals ouderen en studenten, zelfstandig wonen, maar gemeenschappelijke ruimten delen en ook samen dingen ondernemen zoals koken. Ook kan gekozen worden voor gestippeld wonen. Dit houdt in dat mensen in een complex een woongroep vormen, maar niet naast elkaar wonen. Zij wonen 'gestippeld' over het gebouw, tussen andere mensen die daar ook wonen en niet bij de woongroep horen.

■ Lees verder op pagina 11

■ INTERVIEW met Marcel van Halteren

Woonvormen passend bij de veranderende zorgvraag

Door het veranderende zorglandschap, waarin zorg in toenemende mate ambulant thuis wordt aangeboden, zal het woonaanbod voor diegenen die deze zorg nodig hebben mee moeten veranderen. Dit is een intensief proces waarin samenwerking essentieel is. Marcel van Halteren, manager Klant en Strategie bij woningcorporatie Actium, legt uit.

Wat is op dit moment gaande in het wonen en zorg-landschap?

"Je ziet dat steeds meer nadruk ligt op de extramuralisering van zorg, waarbij zorg wordt geboden buiten een instelling. Ook de geestelijke gezondheidszorg (ggz) wordt in toenemende mate ambulant aangeboden, waarbij ggz-cliënten zelfstandig in een woning (vaak van een woningcorporatie) wonen en thuis hun behandeling ontvangen."

Wat betekent het extramuraliseren van de zorg voor deze groep?

"Aan het verbinden van ggz-gerelateerde zorg aan huis zijn voordelen verbonden. Door niet meer in een instelling te wonen en de nodige ondersteuning thuis te krijgen, kunnen deze mensen beter integreren en participeren in de samenleving. Zelfstandig wonen vergroot daarmee het toekomstperspectief. Er zijn echter ook aandachtspunten. Ten eerste is nog niet altijd helemaal uitgekristalliseerd hoe deze zorg goed vorm moet krijgen, waardoor mensen in een gat kunnen vallen. Ten tweede heeft

het effect op de maatschappij. Wanneer ggz-cliënten in een wijk gaan wonen, krijgen zij te maken met burens, mensen die hier misschien helemaal niet mee om kunnen gaan. Je ziet dat we nu in een fase zitten waarin het voor de maatschappij en de ggz-cliënten nog heel erg wennen is dat deze mensen in de wijk (gaan)

wonen en daar ook begeleid worden. De leefbaarheid in sommige buurten staat hierdoor soms onder druk. Het is daarom belangrijk dat goed wordt samengewerkt aan de overgang naar zelfstandig wonen in de wijk."

Kunt u het belang van deze samenwerking toelichten?

"Niets is makkelijker dan mensen bij elkaar 'achter een grote deur' op te

sluiten, ver weg van de 'normale wereld'. Maar dat willen we als maatschappij niet meer. Het realiseren van een zelfstandige woning mét de juiste zorg in een woonwijk vraagt echter om heel veel afstemming tussen verschillende partijen. In de eerste plaats tussen gemeenten, zorgpartijen en de woningcorporaties. Daarnaast hebben

welzijnspartijen een belangrijke rol, omdat zij invloed hebben op de sociale cohesie in wijken. Goed samenwerken, zonder schotten tussen deze partijen is dan essentieel. Want iemand is dan wellicht wel een cliënt, huurder en burger, maar het is een en dezelfde persoon die op zoek is naar de juiste zorg en woning. Hij of zij zou er geen last van moeten hebben dat er verschillende partijen betrokken zijn bij dit proces."

Wat doen jullie als woningcorporatie voor deze doelgroep?

"We werken intensief samen met zorgpartijen om goed wonen mét zorg in de wijk mogelijk te maken. Daarnaast bouwen we nieuwe woningen die echt geschikt zijn voor deze groep meer kwetsbare mensen, wat betreft de woning, maar ook de locatie. Zo zijn wij nu bezig met een project waarbij we woningen bouwen op het terrein van een ggz-instelling, waar door de uitstroom steeds minder mensen wonen. Wij bouwen er nieuwe, kleine en goedkope zelfstandige woningen. De reden dat we hiervoor kiezen, is dat we weten dat mensen die jarenlang in een instelling hebben gewoond, na uitstroom graag daar in de buurt blijven wonen. Door onze nieuwe woningen kunnen zij hun eigen plekje krijgen vlakbij de instelling, dus in een rustige omgeving, zonder dat de druk op een bepaalde wijk te groot wordt."

Meer informatie

www.actiumwonen.nl/wonenmetzorg
info@actiumwonen.nl
0900-0604